

TÁJÉKOZTATÓ

Az a három esztendő, amelyből kötetünk elbeszéléseit válogattuk, Krúdy Gyula írásművészetének első aranykora. Csaknem másfél évtizedig tartó, olykor kitérőkkel meghosszabbodott, lassú készülődés után, az 1900-as évek végén mind a novellák tematikájában, mind pedig stílusában gyökeres változások tapasztalhatók. A kisvárosi életet festő zsánerképek és az anekdotikus Zathureczky-Gaál történetek, a hétszilvafás kurtanemesi vegetálást nosztalgiával és iróniával elparentáló elbeszélések mellett már 1906-ban és 1907-ben elvéve megjelenik ugyan egy-egy szepességi vagy középkori történet, de az írói látóhatár igazi kitárulása az 1909–1912-es esztendők eredménye. A harmincadik életévét betöltő Krúdy végleg elszakad a Mikszáth-hatástól: történelmi látóköre kitágul, megszapornak a hasonmás jellegű zsoldosfigurák, mind gyakrabban jelennek meg a századvégi és századeleji főváros életéről szóló kordképek, és 1911 elején megszületik legjellegzetesebb alteregója, Szindbád, akinek halhatatlan alakjával az író pályájának első csúcására érkezik. A tematika gazdagodásával párhuzamosan Krúdy Gyula egyéni stílusa is megérlelődik: szinte elbeszélésről elbeszélésre személyesebbé, szubjektívabbá, líraibbá válik – a *Szindbád ifjúsága* és a *Szindbád utazásai* – későbbi címén: *Szindbád ifjúsága és utazásai* – ciklussal pedig megteremti a magyar novellisztika egyik legeredetibb alanyi típusát. Kifejezőkészsége elmélyül, nyelvi teremtő ereje kiteljesedik, és az anekdotikus, a romantikus és olykor misztikus hangütésben egyre gyakrabban és mind élesebben jelentkezik az a visszfényt teremtő irónia, amely oly jellegzetesen mutatja egyszerre színéről és fonákjáról a Krúdy ábrázolta világot.

Mindez érthetővé teszi, hogy ebből a három esztendőből sokkal bővebben válogattunk, mint az előző, tizenöt pályakezdő évből. Míg az 1894 és 1909 között írt mintegy ezernégyszáz elbeszélésből a jelen életműkiadás első novellagyűjteményében, a *Pókhálós palackok*-ban kilencvennégy írást talál az olvasó, addig az 1909-, 1910- és 1911-ben írt mintegy másfélszáz elbeszélésből kötetünkbe csaknem kilencven írást vettünk fel. Az ifjúság számára írt történeteket természetesen nem vettük figyelembe, és kihagytuk a téma-variánsokat, valamint a napi zszurnalisztika idegfeszültsége következtében elhamarkodottan írt beszélyeket és a torzókat. Így is az *előző* életműkiadás megfelelő pályaszakaszát reprezentáló, *A szerelmi bűvésztinas* című kötet gyűjteményéhez viszonyítva *kötetünkben harmincegy olyan elbeszélést tald!*

az olvasó amely eddig csak régi, ma már nehezen hozzáférhető kötetekben vagy korabeli napi- és hetilapokban jelent meg. Az 1912-es esztendő termése már nem is fért be válogatásunkba – az majd ennek az életműkiadásnak a harmadik elbeszélésgyűjteményében jelenik meg. Csak három Szindbád-elbeszélés (*Téli út, Szindbád az állomáson, Hőfivádsban*) 1912-es keletkezésű – ezeket az írásokat a Szindbád-ciklus teljessége érdekében itt kellett közölnünk.

A novellákat az első megjelenés időrendjében vettük fel a kötetbe; kivételt csak a tematikailag szorosan összetartozó elbeszélés-füzereknél tettünk (*Pillangós papucsok, A lepecsételt asszony, Krisztus takácsa, Esti út, Középkori éjjelen, A hiúság; Szegény lányok élete, Szegény lány szerelme, Szegény lányok kenyere*). A Szindbád ifjúsága és utazásai ciklust ugyanolyan sorrendben és ugyanazzal a szöveggel közöljük, mint *A szerelmi bílvészinas*-ban. A könyvészeti és szövegkiadási részletkérdések iránt érdeklődő olvasó az előző életműkiadás *Tájékoztató*-jában megtalálja az ide vonatkozó tüzetes indokolást, miként a jelen kötetbe felvett valamennyi elbeszélés első megjelenésének pontos helyét és idejét is az ott közölt részletes bibliográfia tartalmazza. Úgy véltük, mindennek megisméltése fölöslegesen terhelné kötetünket – hiszen főként a bibliográfusokat és az irodalomtörténészeket érdekli. A legfontosabb eligazítás céljából azonban minden itt közölt elbeszélés végén feltüntettük a keletkezés évszámát.

Válogatásunk az előbbieken vázoltak szerint tükrözi azt az alapelvet, amelyről a *Pókhálós palackok Tájékoztató*-jában már szóltunk: az író munkásságában fokozatosan előrehaladva mind teljesebben kívánjuk elbeszélő művészetét bemutatni.

B. A.